

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Досліджено процес управління формуванням амортизаційної політики підприємства та розроблено пропозиції щодо його удосконалення за допомогою побудови моделей IDEF0 в програмному забезпеченні BPwin.

Аннотация. Исследован процесс управления формированием амортизационной политики предприятия и разработаны предложения по его усовершенствованию с помощью построения моделей IDEF0 в программном обеспечении BPwin.

Annotation. The article examined the process of formation of depreciation policy of the company and proposals for its improvement by building a model in IDEF0 software BPwin have been worked out.

Ключові слова: амортизаційна політика, AS-IS, TO-BE, BPwin.

Однією з найважливіших сфер економічних відносин у державі є процес відтворення виробничого апарату. На шляху побудови ринкових відносин у нашій державі, поряд з формуванням ринку капіталу, цілеспрямованого регулювання потребує процес відтворення основних фондів, оскільки вони великою мірою визначають ефективність суспільного виробництва, темпи впровадження науково-технічного прогресу, зростання національного доходу і добробуту населення. Усунувшись від прямого втручання в діяльність підприємств, держава зберігає за собою головну регулюючу функцію – встановлення "правил гри", обов'язкових для всіх без винятку учасників ринку.

Невід'ємними складовими державного управління є адміністративні та економічні методи. Однак якщо перші передбачають прямий централізований вплив на об'єкт, яким управляють, і є обов'язковими, то другі впливають на поведінку керованих через їхні інтереси. Економічні методи реалізуються на основі поєднання прямих та непрямих регуляторів. Їх співвідношення в окремі періоди різні. Перехід від централізованої економіки до економіки ринкового типу передбачає ширше залучення непрямих економічних регуляторів бюджетно-податкової, грошово-кредитної, амортизаційної політики.

Україна успадкувала амортизаційну політику колишнього СРСР, і перший самостійний крок у цій сфері відбувся лише через два роки після здобуття незалежності. Таким кроком, як своєрідною реакцією на "галопуючу" в країні інфляцію, стало прийняття Кабінетом Міністрів України Постанови від 03.08.93 № 596, що передбачала проведення щорічної індексації балансової вартості основних фондів і щоквартальної індексації суми амортизаційних відрахувань.

Загальновідомо, що сучасне законодавство вимушує підприємства вести два обліки: податковий і бухгалтерський. Тому важливо бачити відмінності між обліком основних фондів в податковому і в бухгалтерському обліку. Також на даний час в Україні відсутній єдиний підхід до формування амортизаційної політики, що б надавала змогу стимулювати використання одного з найбільших інвестиційних ресурсів – основного капіталу підприємств. Це обумовлює необхідність створення системи амортизації, яка б у рамках загальнодержавного регламенту надавала можливість кожному підприємству обирати найсприятливіші режими відновлення основних фондів.

У даному зв'язку проблема вибору найоптимальнішого методу визначення амортизаційних відрахувань на сьогоднішній день є актуальною.

Теоретичні і прикладні аспекти розроблення амортизаційної політики відображено в наукових працях С. Бєлова, Н. Волкової, В. Гришка, С. Дорогунцова, В. Дубіщева, Л. Левковської, О. Лук'янченко, Н. Москалюк, В. Онищенко, П. Орлова, С. Орлова, Е. Позднякова, А. Савченко, Л. Сердечної, Л. Собко, В. Чижової, М. Чумаченка, Н. Шкіндерової, Л. Яковенко, які досліджують амортизаційну політику суб'єктів господарювання.

Мета роботи – удосконалити процес управління формуванням амортизаційної політики підприємства.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

визначити існуючий підхід до формування амортизаційної політики підприємства;

розвинути та сформувати економічно обґрунтований процес формування амортизаційної політики;

ознайомитися з принципами проектування на основі CASE-технології та отримання практичних навичок щодо побудови моделі з використанням стандарту IDEF0 в BPwin.

Для опису процесу управління амортизаційною політикою підприємства необхідно побудувати модель AS-IS в програмному забезпеченні BPwin. Модель є загальним описом предметної області.

Найбільш зручною мовою моделювання процесів бізнесу є технологія структурного аналізу SADT (модель IDEF0) [1].

У процесі проведеного аналізу предметної області складається контекстна діаграма моделі (рис. 1).

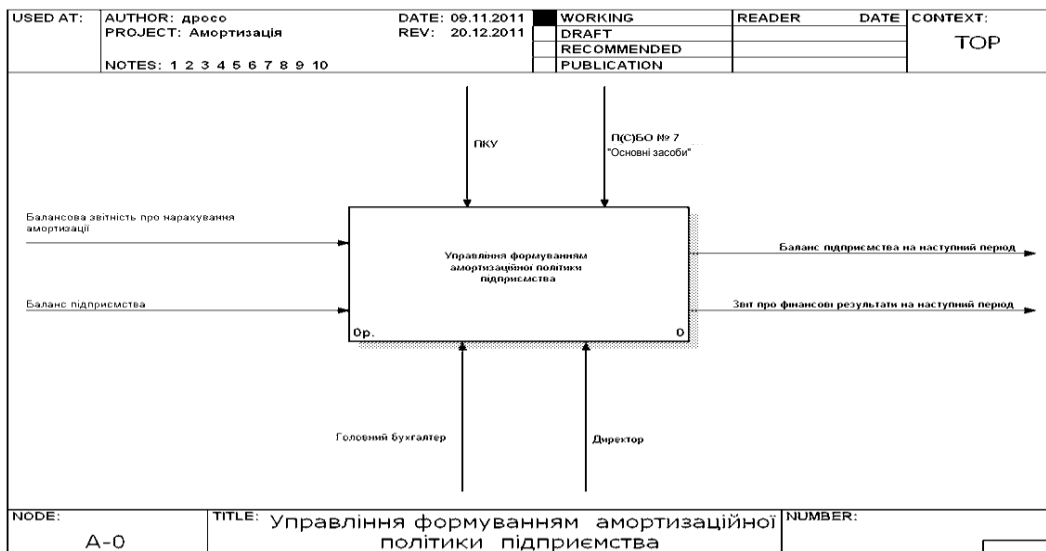

Рис. 1. Контекстна діаграма моделі управління формуванням амортизаційної політики підприємства (AS-IS)

Для побудови діаграми визначаються такі інтерфейсні дуги:

На вході: Звітність про нарахування амортизації, Баланс підприємства та Накладна, що відображає купівлю основних засобів.

На виході: Звіт про фінансові результати та Звіт про закриття періоду.

Управління відбувається за допомогою: П(С)БО № 7 "Основні засоби" [2], ЗУ "Про оподаткування прибутку підприємств" [3], Методичні рекомендації щодо нарахування амортизації [4].

Механізми управління: гол. бухгалтер, директор.

Процес управління формуванням амортизаційної політики на підприємстві пропонується вдосконалити за допомогою введення нового механізму, а саме програмного забезпечення системи підтримки прийняття рішення "Імператор" [5]. Зміни контекстної діаграми зазначені на рис. 2.

Рис. 2. Контекстна діаграма моделі управління формуванням амортизаційної політики підприємства (TO-BE)

Побудуємо декомпозицію контекстної діаграми (рис. 3).

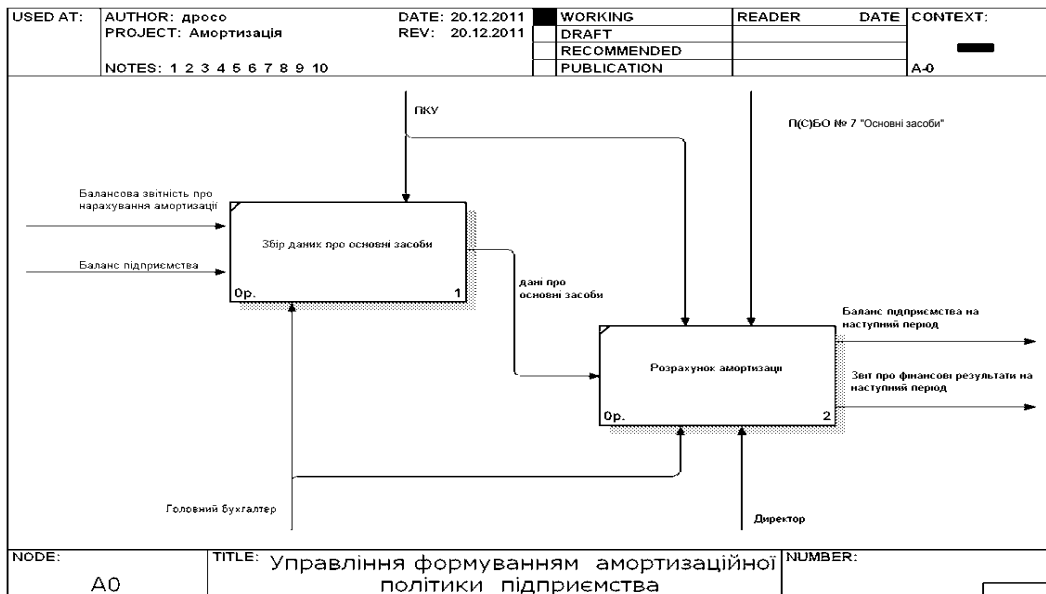

Рис. 3. Декомпозиція 1 рівня моделі управління формуванням амортизаційної політики підприємства (AS-IS)

Як видно з рис. 3, розрахунок амортизації на підприємстві складається з двох етапів: збір даних про основні засоби та розрахунок амортизації. Для покращення процесу управління необхідно розширити етап розрахунку амортизації до аналізу даних щодо доцільності застосування певного методу нарахування амортизації та проведення відповідних розрахунків.

Також автор вважає необхідним ввести ще один етап до досліджуваного процесу: прогноз діяльності підприємства, завдяки якому порівнюються прогнозні дані за обраною амортизаційною політикою та за існуючою. Таким чином, з використанням запропонованого інструментарю [6] можливо прослідкувати зміни, що могли б відбутися на підприємстві при виборі того чи іншого методу нарахування амортизації. Розроблена модель має вигляд (рис. 4).

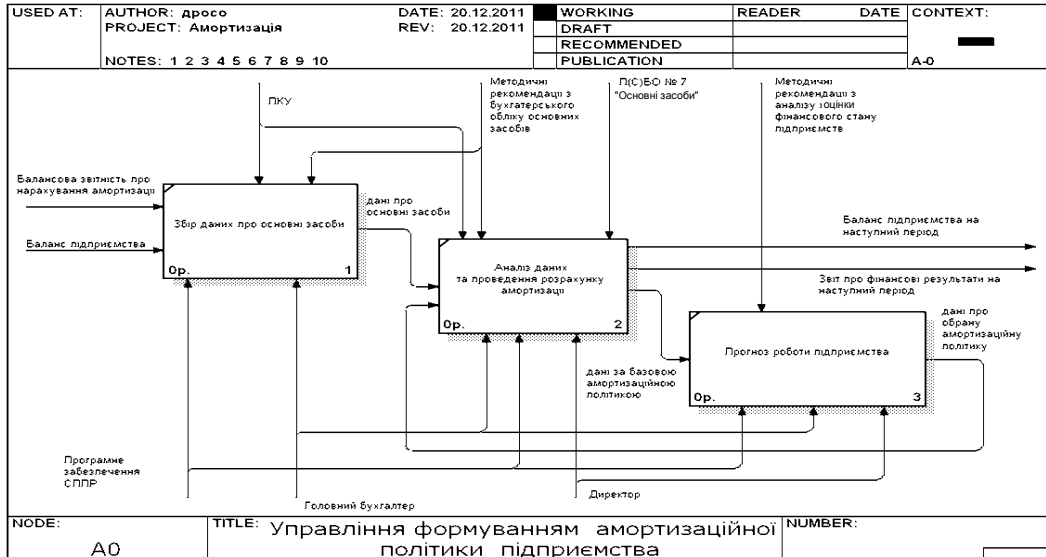

Рис. 4. Декомпозиція 1 рівня моделі управління формуванням амортизаційної політики підприємства (TO-BE)

Існуючий підхід до формування даних про основні засоби можна залишити незмінним, тому що він адекватно відображає необхідний процес їх збору.

Процес розрахунку амортизації необхідно лише відповідно доповнити новим механізмом так, як зображено на рис. 5.

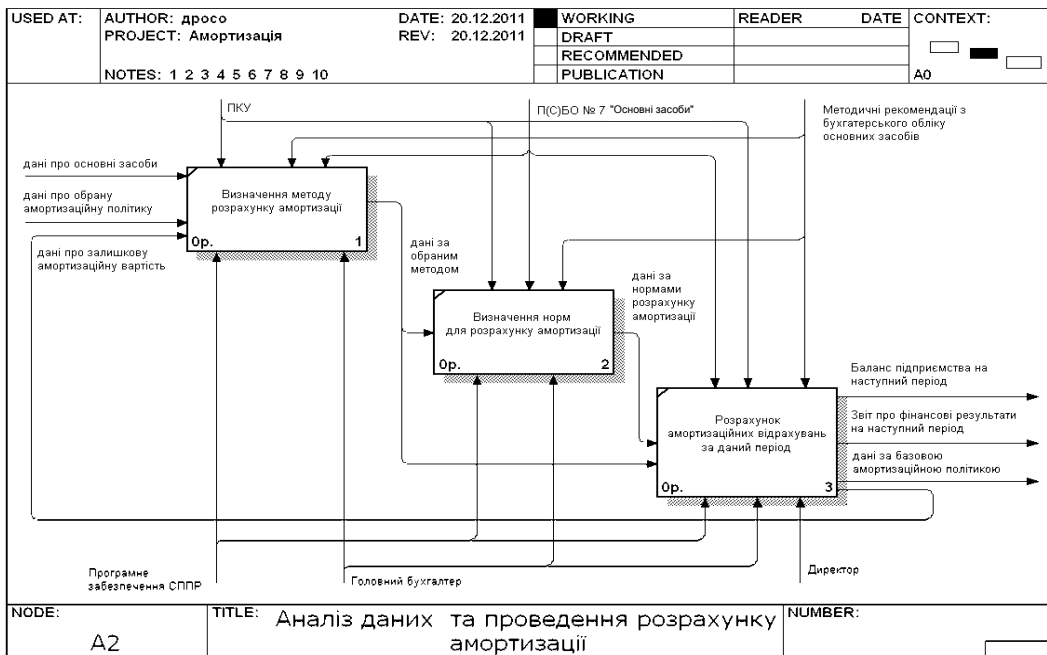

Рис. 5. Декомпозиція 2 рівня аналізу даних та проведення розрахунку амортизації в моделі управління формуванням амортизаційної політики підприємства (TO-BE)

З метою визначення доцільного методу нарахування амортизації підприємство має сформулювати загальний перелік існуючих на сьогоднішній день методик (рівномірний (пропорційний) метод, методи прискореної амортизації, метод відсотків від залишкової вартості, виробничий метод тощо) та проранжувати дані методи за допомогою СППР "Імператор". Можливості програми дозволяють вирішувати завдання вибору оптимального рішення з множини допустимих, розподілу ресурсів, планування, прогнозування. В основі системи підтримки прийняття рішення, що реалізується в програмі "Імператор", лежить процедура рейтингування альтернативних варіантів рішень за методом аналізу ієрархій. Дана методологія відповідає природному ходу людського мислення й узагальнює підхід, що реалізується в найбільш поширених експертних системах, заснованих на Байєсівському логічному висновку [5]. Програма "Імператор" дає зручний інструментарій для обробки інформації, але не замінює людину, що приймає рішення.

Далі необхідно декомпонувати новий етап процесу управління, а саме Прогноз роботи підприємства при обраній амортизаційній політиці. Зміст даного процесу наведено на рис. 6.

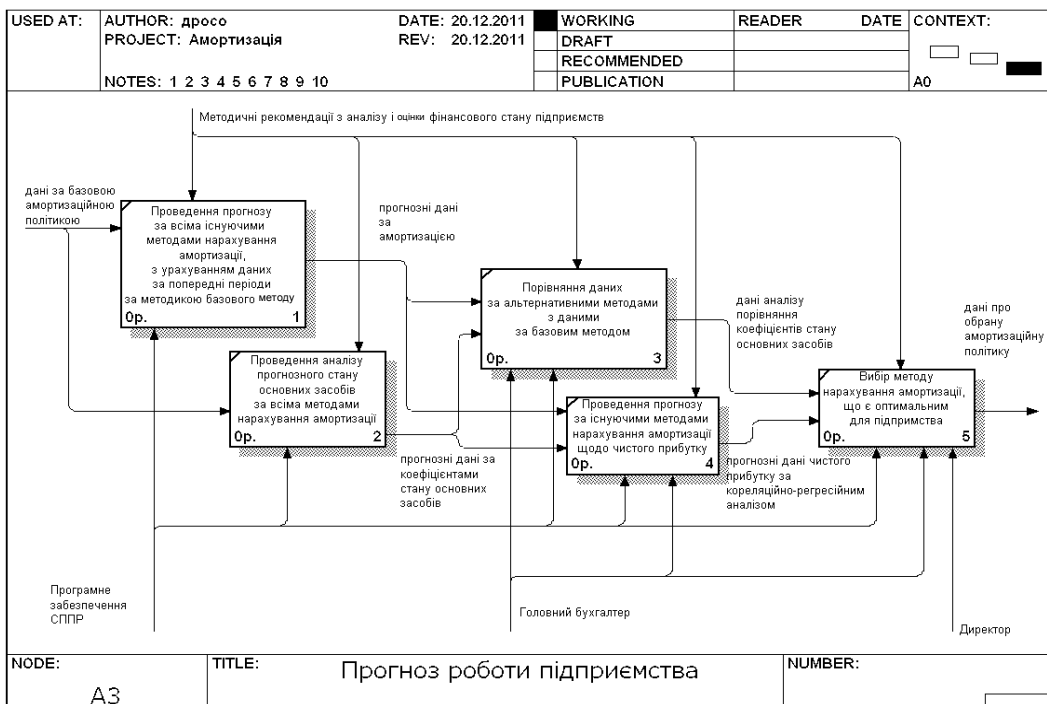

Рис. 6. Декомпозиція 2 рівня прогнозу роботи підприємства в моделі управління формуванням амортизаційної політики підприємства (TO-BE)

Таким чином, удосконалена модель формування амортизаційної політики надає можливість вибору адекватного методу нарахування амортизації, що сприяє зростанню позитивних фінансових результатів діяльності підприємства та стійкому розвитку його виробничого потенціалу.

Наук. керівн. Берест М. М.

Література: 1. Маклаков С. В. Моделирование бизнес-процессов с ВРwin 4.0 / Маклаков С. В. – К. : Ин-т математики, 2002. – 224 с. 2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 242 від 18.10.99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0750-99>. 3. Про оподаткування прибутку підприємства : Закон України від 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=334%2F94-%E2%F0>. 4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.1226.4&nobreak=1>. 5. Адаменко А. Н. Логічне програмування / А. Н. Адаменко, А. М. Кучуков. – СПб. : БХВ-Петербург, 2003. – 992 с. 6. Вадзинский Р. Статистические вычисления в сфере Excel / Вадзинский Р. – М. : Кальвария, 2008. – 608 с.